

Innhold

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	11
Hvorfor et blikk på ledelse, organisasjonslæring og kvalitetsarbeid i barnehager?	12
Formål og problemstillinger	13
Målgrupper	13
Bokas teoriramme	14
Praksisepisoder	15
Utforskning og drøfting av praksisepisoder	16
Presentasjon av case	16
Bokas oppbygning og struktur	18
Bok og nett i ett	19
DEL 1 KONTEKSTER FOR BARNEHAGEPRAKSIS	21
Kapittel 2 Barnehagen i et komplekst samfunn	23
Innledning	24
Et komplekst samfunn	24
Læring i et komplekst samfunn	25
Barnehagen i samfunnet – et historisk tilbakeblikk	26
Barnehagen som medspiller og motvekt i kunnskapssamfunnet	29
Oppsummering	30
Spørsmål til refleksjon	30
Kapittel 3 Nasjonale føringer for kvalitetsarbeid i barnehager	31
Innledning	32
Fokus på kvalitet – et tilbakeblikk	32
Kvalitetsbegrepet i nyere styringsdokumenter	37
Hvordan utfordrer myndighetene til kvalitetsutvikling?	39
Oppsummering	42
Spørsmål til refleksjon	43

DEL 2 BOKAS TEORIRAMME	45
Kapittel 4 Å teoretisere hverdagserfaringer	47
Innledning	48
Hvordan kan teoribegrepet forstås?	48
Hvordan kan praksisbegrepet forstås?	49
Hvilken sammenheng er det mellom teori og praksis?	52
Analysebegreper	53
Når praktikere forsker i praksis	54
Oppsummering	56
Spørsmål til refleksjon	57
Kapittel 5 Teorier om lek, samspill og læring	59
Innledning	60
Behavioristiske perspektiv	60
Kognitive perspektiv	61
Sosiokulturelle perspektiv	62
Vygotskys tenkning om høyere psykologiske prosesser	64
Forholdet mellom lek og læring	66
Ulike diskurser knyttet til lek – noen historiske linjer	67
Det karnevaleske liv – en hyllest til lek, dialog og fellesskap	68
Oppsummering	69
Spørsmål til refleksjon	70
Kapittel 6 Perspektiv på organisasjoner og organisasjonslæring	71
Innledning	72
Hva er en organisasjon?	72
Historiske linjer i organisasjonsteori	72
Ulike perspektiv på organisasjoner	73
Skaping av kunnskap	76
Kunnskapsutvikling	79
Ekspansiv læring	81
Oppsummering	84
Spørsmål til refleksjon	84
Kapittel 7 Ulike perspektiv på ledelse	85
Innledning	86
Mange perspektiv på ledelse	86
Ledelse i et relasjonelt perspektiv	87
Ledelse i et distribuert perspektiv	91
Oppsummering	95
Spørsmål til refleksjon	95

DEL 3 VI UTFORSKER EPISODER FRA PRAKSIS	97
Kapittel 8 Vi utforsker episoder i lys av teori om samspill	99
Innledning	100
Livet er dialogisk i sin natur – dialogisitet som teoriramme	100
Episode 1: « <i>Du må høre på det jeg har å si!</i> »	102
Vi utforsker episoden	104
Ulike deltakerstrukturer og samtalebevegelser	106
Episode 2: « <i>Edderkopper biter!</i> »	107
Vi utforsker episoden	109
Dialogisk praksis – hva er det?	111
Episode 3: « <i>Det går ikke an å ha en tråd inni magen!</i> ».	113
Vi utforsker episoden	114
Oppsummering	115
Spørsmål til refleksjon	116
Kapittel 9 Vi utforsker episoder i lys av teori om lek	117
Innledning	118
Jeg blir til gjennom deg, Meads teori om intersubjektivitet	118
Episode 4: « <i>Noen har tatt den gule bilen min!</i> »	119
Vi utforsker episoden	121
Kommunikasjon ved gester og symboler	121
Episode 5: « <i>Give me five!</i> »	122
Vi utforsker dialogen	123
Perspektivtaking og perspektivskifte	124
Episode 6: « <i>Må jeg være katt i dag også?</i> »	125
Vi utforsker episoden	127
Oppsummering	128
Spørsmål til refleksjon	129
Kapittel 10 Vi utforsker episoder i lys av teori om læring	131
Innledning	132
Spontane og akademiske begreper	132
Episode 7: « <i>Klementinen er sur, jeg tror det er en sitrusfrukt</i> »	133
Vi utforsker episoden i lys av teori om begreper	134
Den nærmeste utviklingssonen i fokus – et undervurdert område?	135
Episode 8: « <i>Jeg kan godt vise deg!</i> »	136
Vi utforsker episoden	137
Mediering – når redskaper gjør verden mer tilgjengelig	138
Episode 9: « <i>Oj, marken har hull på seg – det ser jeg i mikroskopet!</i> ».	140
Vi utforsker episoden i lys av teori om mediering	141
Oppsummering	144
Spørsmål til refleksjon	145

DEL 4 VERKTØY FOR LÆRING I DAGLIG PRAKSIS	147
Kapittel 11 Vi lærer med og av hverandre	149
Innledning	150
Bruk av bok og nettressurs i barnehagens personalgruppe	150
Læring i samarbeidsgrupper, en form for aksjonslæring	152
«Kritisk vennskap»	155
Observasjon som utgangspunkt for profesjons- og organisasjonslæring	157
Analyseverksted i forskende partnerskap	160
Praktisk aksjonsforskning	161
Oppsummering	162
Spørsmål til refleksjon	162
 Kapittel 12 Oppsummering, vi samler trådene	163
Innledning	164
Hvordan kan vi forstå barnehagens rolle i kunnskapssamfunnet?	165
Hvilke føringer legger myndighetene for arbeid med kvalitet i norske barnehager?	165
Hvordan kan forholdet mellom teori og praksis forstås?	165
Hvordan kan teorier om lek, samspill og læring belyse barnehagepraksis?	166
Hvordan kan teorirammer om organisasjonslæring belyse læringsprosesser i kollegiet?	166
Hvordan kan teorirammer om ledelse belyse ledelsespraksis i barnehager?	167
Hvilke tilnærminger kan være aktuelle for å fremme arbeidsplasslæring?	167
Styrer Anne takker for følge	168
 Referanser	169
 VEDLEGG	175
Kopieringsorginal 1: Analyse av problemstilling, steg for steg	177
Kopieringsorginal 2: Formøte før besøk av kritiske venner	179
Kopieringsorginal 3: Etterarbeid for kritisk venn	181
Kopieringsorginal 4: Ettersamtale i kritisk vennskap	183
Kopieringsorginal 5: Jeg utforsker egen/andres praksis	185
Kopieringsorginal 6: Vi planlegger observasjon av hverandre	187
Kopieringsorginal 7: Etterarbeid for observatør	189
Kopieringsorginal 8: Ettersamtale med den som er observert	191